

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/armia-czerwona-na-ziemi/97842,Slawomir-Poleszak-Mariusz-Zajaczkowski-Zwalczanie-podziemia-antykomunistycznego-.html>
31.05.2026, 19:50

Sławomir Poleszak, Mariusz Zajączkowski: Zwalczanie podziemia antykomunistycznego na Lubelszczyźnie przez sowiecki aparat represji i wojsko w latach 1944-1946

W przededniu wkroczenia Armii Czerwonej na teren Lubelszczyzny Okręg Lublin Armii Krajowej liczył ok. 60 tys. zaprzysiężonych żołnierzy. Dla ZSRR główną przeszkodą we wprowadzaniu „demokratycznych” porządków w powojennej Polsce było Polskie Państwo Podziemne. Tym samym działania zbrojne podjęte przez AK w ramach akcji „Burza” były skazane na niepowodzenie ze względu na sprzeczność z interesami ZSRR. Oddziały AK, mimo waleczności i poświęcenia w walce z Niemcami, prowadzonej m.in. wspólnie z Armią Czerwoną, były następnie rozbrajane przez jednostki sowieckie.

05.05.2020

Oddział orlika - Partyzanci oddziału DSZ-WiN kpt. Mariana Bernaciaka „Orlika”, lato 1946 r. Fot. Zasoby IPN.

Tak stało się m.in. 25 lipca 1944 r. w okolicach Skrobowa, w powiecie lubartowskim, gdzie podstępnie rozbrojono 27 Wołyńską Dywizję Piechoty AK. Część żołnierzy tej i innych dywizji piechoty AK (3, 8, 9 i 30) umieszczono we Frontowym Obozie Przejściowo-Przesyłowym nr 43 NKWD (Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych), który utworzono w wyzwolonym niemieckim obozie koncentracyjnym na Majdanku. Podobny los spotkał inne oddziały AK. W rękach sowieckich znaleźli też dowódcy jednostek, m.in. komendant okręgu gen. Kazimierz Tumidajski „Marcin”, dowódcy odtwarzanych przez okręg: 3 i 9 DP AK: gen. A. Świtalski „Dąbrowa” i gen. L. Bittner „Halka” oraz delegat wojewódzki Delegatury Rządu na Kraj Władysław Cholewa „Paśnik”. Rozbrajano również oddziały AK chcące przedrzeć do ogarniętej powstaniem Warszawy.

Oddział orlika - Partyzanci oddziału DSZ-WiN kpt. Mariana Bernaciaka „Orlika”, lato 1946 r. Fot. Zasoby IPN.

Pliki do pobrania

[Sławomir Poleszak, Mariusz Zajączkowski: Zwalczanie podziemia antykomunistycznego na Lubelszczyźnie przez sowiecki aparat represji i wojsko w latach 1944-1946 \(pdf, 574.07 KB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)